

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Jirice**, se sídlem Ruská cesta 404, Jirice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 1. 2020, č. j. 55 A 91/2019 - 16,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal ke Krajskému soudu v Praze (dále též „krajský soud“) žalobu, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované. Současně žalobce požádal krajský soud o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 19. 12. 2019, č. j. 55 A 91/2019 - 7, krajský soud žalobce osvobodil od soudních poplatků v rozsahu 95 %.

[2] Podáním ze dne 7. 1. 2020 žalobce požádal soud o ustanovení zástupce k ochraně svých práv, neboť se obával, že žalovaná při zajišťování odesílání a doručování korespondence žalobce zatají odesílanou či doručovanou písemnost, aby zmařila toto řízení, v němž sleduje protichůdný zájem. Dále poukázal na to, že osoba omezená výkonem trestu odnětí svobody ve svobodném pohybu může sice činit písemná podání a přijímat písemnosti, avšak úkony, k nimž je nutná její osobní přítomnost (nahlížení do spisu, obstarávání nezbytných podkladů), činit nemůže. Rovněž nemá přístup k internetu,

aby se seznámil s aktuálním zněním právních předpisů a judikaturou. Nemůže tak hájit svá práva v plném rozsahu.

II.

[3] Krajský soud v záhlaví uvedeným usnesením zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce. Dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje podmínku nezbytné potřeby ustanovení zástupce k ochraně práv účastníka řízení. Zdůraznil, že obava žalobce z nezákonného maření jeho obrany není ničím podložena. Veškerá podání žalobce v tomto řízení byla soudu řádně doručena, a stejně tak i všechny písemnosti zaslané soudem žalobci mu byly řádně doručeny, což dokládají mj. doručenký, jež jsou opatřeny vlastnoručním podpisem žalobce. Ani z vlastní úřední činnosti není soudu známo, že by ze strany žalované došlo k zatajení či ztrátě korespondence mezi soudem a žalobcem v jakémkoliv z dalších řízení vedených u zdejšího soudu ve věcech žalob podaných žalobcem. Krajský soud tedy pokládá obavu žalobce z účelového maření řízení žalovanou za ryze spekulativní. K tomu dodal, že žalobce je prokazatelně schopen samostatně srozumitelně a kvalitně formulovat žalobu, včetně argumentace a odkazů na právní předpisy. Žalobce jasně označil zásah žalované, který pokládá za nezákonný, a uvedl, čeho se žalobou domáhá. Z obsahu žaloby je zřejmé, že je dostatečně znalý svých procesních práv i právní úpravy rozhodné pro posouzení věci. Ani skutečnost, že je ve výkonu trestu odnětí svobody, mu zjevně nebrání v tom, aby se řádným způsobem domáhal ochrany svých práv v řízeních před správními soudy. Co se týče přístupu k listinám obsaženým v soudním spise, žalobce může žádat, aby mu byla podání žalované zasílána včetně soudu doručených příloh. Lze mu rovněž zajistit právo nahlížet do spisu, a to nahlížením v místě výkonu trestu odnětí svobody nebo zasláním kopie celého soudního spisu. V případě obstarávání podkladů, postačí, pokud žalobce označí důkazy, jichž se dovolává. Pro posouzení právních otázek pak postačuje, aby žaloba splňovala zákonné náležitosti a dostatečné vyličení skutkových okolností, neboť jejich hodnocení je plně v kompetenci soudu.

III.

[4] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V ní namítl, že podle § 4 odst. 2 a § 24 odst. 8 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále též „vyhláška č. 345/1999 Sb.“), si může ponechat pouze korespondenci odpovídající možnostem uložení v poskytnuté skříňce. Není mu tak dovoleno, aby si případně zaslaný soudní spis ponechal při sobě ke studiu a srovnání s přílohami z jiných věcí. Soud tudíž nesprávně posoudil otázku procesní způsobilosti stěžovatele, která je omezena výkonem trestu odnětí svobody. Jím naznačený postup nadto zdrží řízení, které má být v přednostním režimu. Stěžovatel tak splňuje podmínky, aby mu krajský soud ustanovil zástupce. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

pokračování

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odmítla stěžovatelovy obavy z průtahů v řízení spojených s nahlížením do spisu. Akcentovala, že omezení držení korespondence se týká pouze poskytnuté skříňky, dle § 24 odst. 8 vyhlášky č. 345/1999 Sb. je však správa věznice povinna uložit odsouzenému na jeho žádost veškerou jemu adresovanou korespondenci, tedy i případně zaslanou kopii soudního spisu, kterou by nebylo možné uložit ve skříňce. Dle žalované stěžovatel nesplňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, neboť se jedná o zjevně neúspěšný návrh. Výkon trestu odnětí svobody je sice spojen s určitými omezeními, ale je prováděn a zajišťován v souladu se zákonem. Přestože se stěžovatel domáhá toliko domnělých práv, je schopen svá podání řádně formulovat a doplňovat je právními informacemi. Stěžovatel vede desítky soudních řízení, jeho postup je kverulační a hraničí se zneužitím práva na spravedlivý proces. Měl by to být proto on, kdo nese náklady takových sporů, nikoliv stát. Žalovaná proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[6] Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že nepožadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, bod 27, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS). Jelikož stěžovatel brojí proti procesnímu rozhodnutí, kterým se nekončí řízení, právní povinnost zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost v tomto řízení o kasační stížnosti nemá. V nyní souzené věci se ze stejných důvodů neuplatní ani § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (viz shora zmiňované usnesení rozšířeného senátu, konkrétně jeho bod 29). Nejvyšší správní soud proto stěžovatele nevyzýval k doložení povinného zastoupení advokátem, jelikož ani tuto právní povinnost stěžovatel v tomto řízení o kasační stížnosti nemá.

[7] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Podstatou projednávané věci je otázka, zda stěžovatel nezbytně potřebuje k hájení svých práv zástupce, tedy splnění druhé z podmínek pro ustanovení zástupce, jehož odměnu hradí stát, podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle kterého stěžovatelova žaloba jednoznačně prokazuje, že je schopen svá práva hájit sám. Žaloba obsahuje veškeré zákonem vyžadované náležitosti, je podrobně odůvodněna, včetně odkazů na příslušnou právní úpravu. Nelze také přehlédnout, že stěžovatel v minulosti opakovaně prokázal schopnost hájit svá práva sám. K těmto závěrům Nejvyšší správní soud již dospěl např. v rozsudcích ze dne 12. 10. 2016, č. j. 1 As 256/2016 - 13, ze dne 22. 11. 2017, č. j. 2 As 346/2017 - 13, nebo ze dne 9. 11. 2017, č. j. 4 As 204/2017 - 23.

[11] Stěžovatel svůj návrh na ustanovení zástupce zdůvodnil mimo jiné tím, že se v důsledku výkonu trestu odnětí svobody nemůže seznámit s obsahem soudního spisu. Krajský soud jej však v napadeném usnesení ujistil, že pokud si o to požádá, soud umožní nahlížení do spisu v místě výkonu trestu odnětí svobody nebo mu zašle kopii soudního spisu. Tento způsob zpřístupnění spisu soudem je pro hájení stěžovatelových práv plně dostačující, neboť stěžovateli zaručuje, že se bude moci seznámit s obsahem spisu. Tato možnost není na základě vyhlášky č. 345/1999 Sb. nijak zásadně omezena. Jak správně uvedla žalovaná, podle § 24 odst. 8 věty druhé uvedené vyhlášky platí, že *[v] případě, že o to odsouzený požádá, je správa věznice povinna mu veškerou jemu adresovanou korespondenci uložit*. Korespondence, která přesahuje kapacitní možnosti přidělené skříňky, tedy bude stěžovateli na jeho žádost uložena, a bude mu tak k dispozici. Skutečnost, že mu tato korespondence nebude k dispozici přímo v přidělené skříňce, nepředstavuje z hlediska práva na seznámení se s obsahem soudního spisu natolik zásadní omezení, pro něž by bylo nutné stěžovateli ustanovit pro řízení před krajským soudem advokáta. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 2. 2020, č. j. 9 As 25/2020 - 10, ve věci téhož stěžovatele: *„Zpřístupnění kopie spisu soudem je pro hájení stěžovatelových práv plně dostačující, a to bez ohledu na stěžovatelem zmiňované omezení objemu korespondence, kterou si bude moci uschovat. Podstatné je, že se stěžovatel bude moci seznámit s obsahem spisu a to, aby měl kopie listin neustále k dispozici, není nezbytně nutné.“*

[12] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud posoudil existenci podmínek pro ustanovení zástupce správně; ze shora uvedených důvodů proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[13] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu